

TRIODUL

DUMINICA

**ÎN CARE SE CITEȘTE SFÂNTA EVANGHELIE A PILDEI
VAMEȘULUI ȘI A FARISEULUI**

Mulțumiri celor care au contribuit la redactarea acestui text

www.teologie.net

2015

LA VECERNIE, SÂMBĂTĂ SEARA

După Psalmul obișnuit, se cântă **Fericit bărbatul...** citind **Catisma toată. La Doamne, strigat-am...** se pun stihirile pe 10: 3 stihiri ale Învierii, și 4 ale lui **Anatolie, din Octoih, iar din Triod aceste două idiomele, repetând pe cea dintâi.**

Glasul 1:

Să nu ne rugăm ca fariseul, fraților, că cel ce se înalță pe sine, se va smeri; ci să ne smerim înaintea lui Dumnezeu ca vameșul, prin postire, strigând: Dumnezeule, milostivește-Te spre noi păcătoșii (de două ori).

Fariseul de slava deșartă fiind biruit, iar vameșul cu pocăință plecându-se, au venit la Tine însuși, Stăpâne. Ci acela laudându-se, s-a lipsit de bunătați; iar acesta negrăind s-a învrednicit darurilor. În aceste suspinuri întărește-mă Hristoase Dumnezeule, ca un iubitor de oameni.

Slavă..., glasul al 8-lea:

Atotțiitorule, Doamne, știu cât pot lacrimile! Că pe Iezechia din porțile morții l-au ridicat, pe cea păcătoasă din păcatele cele de mulți ani au mântuit-o; iar pe vameșul, mai presus decât pe fariseul, l-au îndreptat. Ci mă rog, împreună cu aceștia numărându-mă, să mă miluiești.

Și acum..., a Născătoarei, cea dintâi, a glasului de rând.

LA LITIE

Stihira hramului, după obicei.

Slavă..., glasul al 3-lea:

Cunoscând, suflete al meu, osebirea vameșului și a fariseului, urăște glasul cel trufaș al aceluia și dorește rugăciunea cea cu bună-umilință a acestuia și strigă: Dumnezeule milostivește-Te spre mine păcătosul și mă miluiește.

Și acum..., a Născătoarei-Învierii, același glas:

Fără sămânță, din Dumnezeiescul Duh și cu sfatul Tatălui, ai zămislit pe Fiul lui Dumnezeu, pe Cel ce este din Tatăl fără mamă mai înainte de veci, și pentru noi din tine fără de tată fiind, cu trup L-ai născut, și prunc fiind cu lapte L-ai hrănit. Pentru aceasta nu înceta, Preacurată, a-L ruga să mântuiască din primejdii sufletele noastre.

LA STIHOAVNĂ

Stihirile Octoihului, după Alfa-Vita.

Slavă..., glasul al 5-lea:

Îngreuiți fiind ochii mei, de fărădelegile mele, nu pot să privesc și să văd înălțimea cerului; ci mă primește, ca pe vameșul, și pe mine, cel ce mă pocăiesc, Mântuitorule, și mă miluiește.

Și acum..., a Născătoarei, același glas:

Biserică și ușă ești, palat și scaun împărătesc, Fecioară, cu totul cinstită; prin care Răscumpărătorul meu, Hristos Domnul, S-a arătat celor ce dormeau în întuneric, Soarele dreptății fiind, vrând să lumineze pe cei ce i-a zidit după chipul Său, cu mâna Sa. Pentru aceasta, cu totul lăudată, ca ceea ce ca o maică, ai agonisit îndrăzneală către Dânsul, roagă-L, Preacurată, neîncetat, să mântuiască sufletele noastre.

Troparul, glasul 1:

Născătoare de Dumnezeu Fecioară... (de 3 ori).

Apoi se face binecuvântarea pâinilor și citire din Epistolele Apostolilor. Iar de nu se face priveghere, se zice troparul Învierii și al Născătoarei de Dumnezeu.

Se cuvine a ști:

Slujba sfântului care cade în duminica aceasta și în Duminica Fiului Risipitor se pune vineri la Pavcerniță sau când va socoti cel mai mare.

Dacă sfântul care cade în aceste duminici este sfânt mare, slujba lui nu se amână. De asemenea, dacă sfântul din aceste duminici este sfânt mic, însă este hramul bisericii, slujba lui nu se amână, ci se face priveghere și se cântă slujba hramului, ca pe a Întâmpinării Domnului.

DUMINICĂ LA UTRENIE

După cei șase psalmi, Dumnezeu este Domnul... pe glasul Octoihului. Se zice troparul Învierii de două ori. Slavă..., Și acum..., al Născătoarei de Dumnezeu. Apoi obișnuitele stihologii, sedelnele Octoihului. După Fericiți cei fără prihană..., troparele: Soborul îngeresc..., ipacoi, antifoanele și prochimenu glasului. Toată suflarea..., Evanghelia Învierii de rând, Învierea lui Hristos văzând..., Psalmul 50.

Slavă..., glasul al 8-lea;

Ușile pocăinței deschide-mi mie, Dătătorule de viață; că mâneacă duhul meu la Biserica Ta cea sfântă, purtând locaș al trupului, cu totul spurcat. Ci ca un îndurat curățește-l, cu mila milostivirii Tale.

Și acum..., a Născătoarei:

În cărările mântuirii îndreptează-mă, Născătoare de Dumnezeu, căci cu păcate grozave mi-am spurcat sufletul și cu lenevire mi-am cheltuit toată viața mea; ci cu rugăciunile tale, Preacurată, spală-mă de toată necurăția.

Apoi stih: *Miluieste-ne, Dumnezeule, după mare mila Ta, și după mulțimea îndurărilor Tale, curățește fărădelegile noastre.*

Și stihira aceasta, glasul al 6-lea:

La mulțimea faptelor mele celor rele, cugetând eu ticălosul, mă cutremur de înfricoșătoarea zi a judecății; ci îndrăznind spre mila milostivirii Tale, ca David strig Ție: Miluieste-mă Dumnezeule după mare mila Ta.

După aceea diaconul sau preotul zice: Mântuiește, Dumnezeule, poporul Tău..., Doamne miluieste (12 ori), ecfonisul: Cu mila și cu îndurărilor...

Canoanele se pun astfel: al Învierii din Octoih, cu Irmosul pe 4; al Crucii și Învierii pe 2, al Născătoarei de Dumnezeu pe 2 și a Triodului pe 6.

Iar de se va întâmpla pomenirea vreunui sfânt mare, se pune: Canonul Învierii cu irmosul pe 4, al sfântului pe 4 și al Triodului pe 6.

CANONUL

Alcătuire a lui Gheorghe

Cântarea 1-a, glasul al 6-lea:

Irmos: Ca pe uscat umblând Israel...

Cu pilde îndemnând pe toți Hristos spre îndreptarea vieții, pe vameșul înaltă din smerenie, arătând pe fariseul că s-a smerit din înălțare.

Din smerenie văzând cinste făcătoare de înălțare, și din înălțare cădere rea, râvnește la virtuțile vameșului și urăște răutatea fariseului.

Prin trufie se împrăștie tot binele, iar prin smerenie pierde tot răul; pe care să o îmbrățișăm noi credincioșii, disprețuind în chip hotărât năravul cel îngâmfat.

Împăratul tuturor, vrând să fie ucenicii lui smeriți în cugete, sfătuindu-i, îi învață să râvnească suspinul și umilința vameșului.

Slavă...,

Ca vameșul suspin și cu tânguirii neîncetate mă apropii eu, Doamne, acum de milostivirea Ta; miluiește-mă și pe mine, cel ce-mi petrec acum viața cu smerenie.

Și acum..., a Născătoarei:

Gândul, sfatul, nădejdea, trupul, sufletul și duhul, către tine mi-am pus, stăpână; scapă-mă de vrăjmașii cei cumpliți, de încercări și de amenințarea cea viitoare, și mă mântuiește.

Catavasie:

Deschide-voi gura mea...

Cântarea a 3-a:

Irmos: Nu este sfânt precum Tu, Doamne Dumnezeul meu...

Din gunoi și din patimi se înalță cel smerit, și din înălțimea virtuților cade rău tot cel mândru; de al cărui nărav al răutății să fugim.

Slava deșartă golește bogăția dreptății; iar smerenia risipește mulțimea patimilor. Căreia și noi urmând, așează-ne și pe noi de partea vameșului, Mântuitorule.

Ca vameşul și noi bătându-ne în piept, strigăm cu umilință: Dumnezeule, milostivește-Te spre noi păcătoșii!, ca să luăm iertarea aceluia.

Spre râvnă să venim credincioșii, săvârșind blândețea și viețuind cu smerenie, în suspinarea inimii, cu plâns și cu rugăciune, ca să luăm iertare de la Dumnezeu.

Slavă...,

Să lepădăm, credincioșii, trufia cea fără măsură, cumplita nebunie, urâta mândrie și cruzimea cea rea a fariseului, căci necuviincioase sunt în fața lui Dumnezeu.

Și acum..., a Născătoarei:

Întru tine ceea ce ești singura scăpare punându-mi nădejdea, să nu pierd nădejdea cea bună; ci să dobândesc, Preacurată, ajutorul tău, scăpându-mă de toată vătămarea celor rele.

SEDELNA, glasul al 4-lea:

Podobie: Degrab ne întâmpină...

Smerenia a înălțat pe cel rușinat de rele, pe vameşul ce a suspinat și a strigat către Ziditorul: Milostivește-Te! Iar semeția a surpat din dreptate pe ticălosul fariseu ce a grăit cu trufie. Deci să urmăm celor bune, depărtându-ne de la rele.

Slavă...,

Smerenia, odinioară, a înălțat pe vameşul ce a strigat cu plângere: milostivește-Te! Și l-a îndreptat. Lui să ne asemănăm toți cei ce am căzut în adâncul răutăților; să strigăm Mântuitorului dintru adâncul inimii: Greșit-am! Milostivește-Te, Unule, Iubitorule de oameni.

Și acum..., a Născătoarei:

Primește stăpână, degrabă, rugăciunile noastre și le du Fiului tău și Dumnezeu, Doamnă cu totul fără prihană. Scapă din primejdii pe cei ce aleargă către tine; strică uneltirile, surpă semeția celor ce se într-armează nedumnezeiește, Preacurată, asupra robilor tăi.

Cântarea a 4-a:

Irmos: Hristos este puterea mea...

Arătat-a, Cuvântul, smerenia a fi calea cea aleasă a înălțării, smerindu-Se până și la chipul cel de rob; Căruia urmând oricine, smerindu-se se înalță.

Înălțatu-sa dreptul fariseu și a căzut; iar vameșul cel îngreuiat cu mulțimea răutăților, s-a smerit și s-a înălțat, fără nădejde îndreptându-se.

Trufia s-a arătat pricinuitoare de sărăcie pentru bogăția virtuților, iar smerenia, din sărăcie desăvârșită s-a arătat îndestularea îndreptării; pe aceasta să o câștigăm.

Zis-ai mai înainte, Stăpâne, că stai cu adevărat împotriva celor ce se mândresc; iar celor smeriți le dai, Mântuitorule, darul Tău. Deci trimite-ne harul Tău nouă celor ce ne-am smerit.

Slavă...,

Către dumnezeiasca înălțare suindu-ne pe noi pururi Mântuitorul și Stăpânul, a arătat smerenia făcătoare de înălțare; că a spălat cu mâinile Sale picioarele ucenicilor.

Și acum..., a Născătoarei:

Ca ceea ce ai născut Lumina cea neapropiată, Fecioară, risipește întunericul sufletului meu cu raza cea luminătoare, și îndreptează viața mea spre cărările mântuirii.

Cântarea a 5-a:

Irmos: Cu dumnezeiască strălucirea Ta...

Să ne sârguim a urma virtuților fariseului și a râvni smerenia vameșului; urând necuviința greșelilor de la amândoi, adică trufia și pierderea.

Văditu-s-a deșartă călătoria dreptății, deoarece fariseul a însoțit cu ea trufia; în timp ce vameșul cu virtutea cea făcătoare de înălțare, a dobândit-o având împreună mergătoare smerenia.

Întru virtuți, ca un șezător în căruță, se părea fariseul că aleargă; iar vameșul pedestru alergând, ca pe lângă o căruță, bine a întrecut-o, înjugând plângerea cu umilința.

Pilda vameşului înţelegînd-o toţi cu mintea, veniţi să-i urmăm cu lacrimi, aducând lui Dumnezeu duh zdrobit, cerînd iertare păcatelor.

Slavă...,

Să lepădăm, înţelepţilor, departe năravul cel semeţ şi rău, încrezător şi cutezător al fariseului cel lăudăros, ca să nu ne lipsim de dumnezeiescul dar.

Şi acum..., a Născătoarei:

Ceea ce eşti bună, trimite toiag de putere nouă tuturor celor ce scăpăm la tine; ca să biruim în mijlocul tuturor vrăjmaşilor, ajutorându-ne şi din toată vătămarea scoţându-ne.

Cântarea a 6-a:

Irmos: Marea vieţii văzînd-o...

Prin curgerea vieţii, deodată au ales fariseul şi cu vameşul; dar acela, de mândrie fiind cuprins, s-a primejduit în chip ruşinos; iar acesta s-a mântuit prin smerenie.

Călătoria vieţii cu cea dreaptă schimbându-o, noi să urmăm înţelepţiunii celei dorite a vameşului şi să fugim de trufia cea urâtă a fariseului, ca să fim vii.

Să urmăm obiceiurilor bune ale lui Iisus, Mântuitorul, şi smereniei Lui, noi cei ce dorim a dobândi sălaşul bucuriei celei fără de sfârşit, sălăşluindu-ne în locul celor vii.

Arătata-i, Stăpâne, ucenicilor Tăi smerenie înaltă; căci încingându-te cu ştergarul peste mijloc, şi spălându-le picioarele, le-ai poruncit să urmeze acestui obicei.

Slavă...,

Fariseul şi-a petrecut viaţa în virtuţi şi vameşul în greşeli; dar acela din mândrie a suferit cădere stricătoare de minte; iar acesta s-a înălţat, arătându-se smerit cu mintea.

Şi acum..., a Născătoarei:

Gol fiind zidit, întru nevinovăţie şi întru viaţă neamăgitoare, m-a îmbrăcat vameşul cu răutatea călcării de poruncă şi cu grosimea trupului; iar acum prin mijlocirea ta, Fecioară, mă mântuiesc.

CONDAC, glasul al 3-lea:

Podobie: Fecioara astăzi...

Suspineri ca ale vameşului să aducem Domnului, și la El să cădem noi păcătoșii, ca la un Stăpân; că El voiește mântuirea tuturor oamenilor și dă iertare tuturor celor ce se pocăiesc. Că pentru noi S-a întrupat, Dumnezeu fiind împreună fără de început cu Tatăl.

ICOS

Pe noi înșine, fraților, toți să ne smerim, cu suspineri și cu tânguiri să batem cugetul, ca atunci, la judecata cea veșnică, să ne arătăm acolo credincioși nevinovați, dobândind iertare; că acolo este în adevăr odihna, pe care să ne rugăm acum să o vedem. Acolo durerea, întristarea și suspinerile cele din adânc sunt îndepărtate, în Edenul cel minunat. Al cărui făcător este Hristos, Dumnezeu fiind împreună fără de început cu Tatăl.

SINAXAR

Pe scurt despre sinaxarele lui Xantopol la slujba Triodului.

Sinaxarele lui Nichifor Calist Xantopol arată pentru fiecare din praznicele vestite ale Triodului pricina pentru care s-au rânduit, când au luat început și pentru ce sunt așa acum. Ele au fost rânduite de sfinții și de Dumnezeu putătorii Părinți cu amănunțită grijă; încep de la Duminica Vameşului și a Fariseului și țin până la Duminica Tuturor Sfinților.

Se cuvine așadar ca înaintea de cântarea a șaptea a canonului să se citească mai întâi, după cum este datina, sinaxarul din Minei și apoi sinaxarul Triodului. După citirea sinaxarului din Minei vei spune așa:

În aceeași zi facem pomenirea de pilda din Sfânta Evanghelie a Vameşului și a Fariseului.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, începem astăzi și Triodul. Triodul a fost întocmit cu înțelepciune și în chipul cel mai bun și cum se cuvenea de mulți din Sfinții și purtătorii de Dumnezeu Părinții noștri, făcători de cântări, insuflați fiind de Sfântul Duh. Primul dintre toți Părinții, care au izvodit cântarea triodică, adică a celor trei cântări, după părerea mea spre a închipui Sfânta și începătoare de viață Treime, a fost marele poet Cosma. El a alcătuit cântările ce se cântă în marea și sfânta Săptămână a Patimilor Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cu acrostih, după numele fiecărei zile. După pilda lui și alți Părinți, dar mai mult decât alții Teodor Studitul și Iosif Studitul au alcătuit, cu aceiași râvnă ca și Cosma, cântări pentru celelalte săptămâni ale sfântului și marelui post al patruzecimii. Cântările au fost întrebuințate mai întâi în Mănăstirea Studion. În cea mai mare parte ei au alcătuit și au cadențat odele și celelalte cântări ale Triodului, adunând și strângând acestea din Sfinții Părinți. Așadar pentru că duminică se socotește cea dintâi dintre zile, după cum Duminica Învierii se socotește întâia, a opta și cea din urmă, au făcut

foarte bine când au pus luni cântarea întâia, marți cântarea a doua, miercuri cântarea a treia, joi cântarea a patra, vineri cântarea a cincea, sâmbătă cântarea a șasea, a șaptea și celelalte două, a opta și a noua; acestea pentru că sunt mai de seamă, sunt comune tuturor zilelor săptămânii. Tot așa a făcut și dumnezeiescul Cosma la canonul din Marea Sâmbătă, căci a alcătuit numai patru cântări: cântarea a șasea, a șaptea, a opta și a noua. Mai târziu, preînțeleptul împărat Leon a poruncit lui Marcu monahul, episcopul Idruntului, să-i facă acest canon deplin.

Cartea aceasta se numește pe nedrept Triod, căci nu are întotdeauna trei cântări, ci are și canoane depline. După părerea mea și-a luat numele său din pricină că cele mai multe canoane au trei cântări sau pentru că, după cum am spus, canoanele din Săptămâna Mare au fost alcătuite la început din trei cântări. Când Sfinții noștri Părinți au alcătuit această carte de slujbă, scopul lor a fost ca să ne aducă aminte pe scurt prin întreaga carte a Triodului de toată binefacerea dintru început a lui Dumnezeu față de noi: ca să ne amintească tuturor că am fost plăsmuiți de El; că prin călcarea poruncii, dată nouă spre încercare, am fost alungați din desfătarea paradisiului; că am fost izgoniți din pricina zavistiei șarpelui și vrăjmașului, începătorul răutății, doborât din pricina mândriei; că am fost îndepărtați de la bunătățile raiului și am ajuns să fim conduși de diavol; că Fiul lui Dumnezeu și Cuvântul, prin milostivirea milei Sale, a plecat cerurile și S-a pogorât, a locuit în Fecioară și s-a făcut om; că ne-a arătat chipul de a ne sui la cer, prin viețuirea Sa, prin smerenia Sa mai cu seamă, prin postul, prin îndepărtarea de rele și prin celelalte fapte ale Lui; că a pățimit, a înviat și S-a suit iarăși la cer; că a trimis pe Sfântul Duh Sfinților Lui Ucenici și Apostoli; că Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu desăvârșit, a fost predicat de ei pretutindenea; că și dumnezeieștii Apostoli au făcut minuni prin harul Preasfântului Duh; că în același timp au adunat, prin predica lor, pe toți sfinții de la marginile lumii, umplând lumea cea de sus. Acesta a și fost la început gândul Ziditorului. Prin cele spuse am arătat care este scopul Triodului.

Aceste trei sărbători: a Vameșului și a Fariseului, a Fiului Risipitor și a Înfricoșatei Judecăți, au fost izvodite de Sfinții Părinți ca un fel de pregătire și îndemnare, ca să ne pregătim și să fim gata pentru nevoințele duhovnicești ale Postului, lepădând deprinderea noastră cea ticăloasă.

Cea dintâi dintre aceste sărbători ne înfățișează pilda Vameșului și a Fariseului. Această săptămână se mai numește și vestitoare. În adevăr, după cum cei care vor să meargă la război sunt vestiți mai înainte de generali despre timpul când va începe lupta, ca să-și curățească și să-și ascuță săbiile, ca să-și cerceteze bine toate celelalte arme, ca să-și îndepărteze orice piedică, spre a se arunca cu râvnă în luptă și spre a-și lua cele de trebuință; de multe ori, înainte de luptă, li se țin ostașilor cuvântări, li se spun povestiri și pilde ca să înflăcăreze sufletele lor și să îndepărteze de la ei lenea, trândăvia, frica de orice altă primejdie; tot astfel și Sfinții Părinți vestesc mai dinainte, ca printr-o trâmbiță, lupta ce o vom da prin post împotriva diavolului, spre a curăța păcatul care a pus stăpânire mai dinainte pe sufletele noastre și care s-a prefăcut în venin din pricina timpului îndelungat de când ne stăpânește; mai mult încă, să ne sârguim să dobândim faptele bune pe care nu le avem și, întrarmându-ne cum se cuvine, să mergem pregătiți spre nevoințele postului. Așadar pentru că cea dintâi armă pentru dobândirea virtuții este pocăința și smerenia, iar cea mai mare piedică este mândria și îngâmfwarea, Sfinții Părinți ne înfățișează în cea dintâi sărbătoare această pildă vrednică de credință din Dumnezeiasca Evanghelie. Prin fariseu ne îndeamnă să ne ferim de păcatul mândriei și al îngâmfwării; iar prin vameș să ne însușim

smerenia și pocăința, virtuți potrivnice acestui păcat. Cel dintâi și cel mai rău dintre păcate este mândria și îngâmfarea. Din pricina mândriei și îngâmfariei a căzut diavolul din cer, mai înainte era și se numea luceafăr luminos; din pricina lor este și se numește întuneric. Tot din pricina acestui păcat a fost alungat și Adam, începătorul neamului omenesc, din desfătarea raiului. Prin această pildă ne îndeamnă Sfinții Părinți să nu ne mândrim cu faptele noastre cele bune, să nu defăimăm pe aproapele, ci să fim totdeauna smeriți. Căci Domnul celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă har. Și este mai bine ca să se întoarcă cel păcătos decât să se mândrească cel care face fapte bune. „Vă spun vouă, zice Domnul, că s-a coborât vameșul mai îndreptat decât fariseul”. Așadar pilda aceasta ne arată că nimeni nu trebuie să se mândrească, chiar dacă face fapte bune; dimpotrivă să se smerească și să se roage din suflet lui Dumnezeu, chiar dacă ar fi căzut în cele mai mari păcate. Făcând așa, nu este departe de mântuire.

Vameș este omul care ia de la ocârmuire dreptul de a lua vamă; el cumpără acest drept cu multă nedreptate și pentru aceea ia de la oameni vamă mai mare decât se cuvine.

Fariseul este omul care socotește desăvârșit în toate, depășind pe ceilalți oameni prin știința sa.

Saducheul, care-și are numele de la un oarecare Sadochic, este omul care se crede drept, căci Sedec înseamnă dreptate. La evrei erau trei secte: eseienii, fariseii și saducheii; aceștia din urmă nu credeau în înviere, în îngeri și în Duhul Sfânt.

Pentru rugăciunile Tuturor Sfinților Tăi făcători de cântări, Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne și mântuiește-ne pe noi. Amin.

Cântarea a 7-a:

Irmos: Dătător de rouă..

Cu lucrurile îndreptățirii înălțându-se fariseul, în lațurile slavei deșarte rău s-a încurcat, laudându-se peste măsură; iar vameșul înălțându-se cu aripile smereniei, preaușor s-a apropiat de Dumnezeu.

Prin mijlocirea smereniei, ca de o scară servindu-se, vameșul s-a ridicat la înălțimea cerurilor; în timp ce fariseul, cu putreda ușurime a trufiei înălțându-se, s-a pogorât în adâncimea iadului.

Pe cei drepti vânându-i vicleanul, îi fură prin mijlocirea slavei deșarte; iar pe cei păcătoși cu lanțurile deznădejdiei îi leagă. Ci să ne sânguim a scăpa de amândouă relele, noi râvnitorii vameșului.

Cu rugăciune să cădem la Dumnezeuul nostru, cu lacrimi și cu suspinuri fierbinți, urmând smereniei celei înălțătoare a vameșului și să cântăm noi credincioșii: Bine ești cuvântat, Doamne, Dumnezeuul părinților noștri.

Slavă...,

Învățând pe ucenici, le spuneai dinainte, Stăpâne, să nu cugete cele înalte, ci să se unească cu cei smeriți. Pentru aceasta, Mântuitorule, noi credincioșii strigăm Ție: Bine ești cuvântat, Doamne, Dumnezeuul părinților noștri.

Și acum..., a Născătoarei:

Frumusețea și scara cea dumnezeiască, pe care mai înainte a văzut-o Iacob, de jos întinsă către înălțime, pe tine te cunoaștem a fi, Preacurată; pogorând de sus pe Dumnezeu întrupat, și pe oameni printr-înșa iarăși ridicându-i.

Cântarea a 8-a:

Irmos: Din văpaia cuvioșilor...

Cu minte smerită suspinând vameșul, a aflat pe Domnul milostiv, și s-a mântuit; iar prin obiceiul cel rău al limbii ce grăia cu trufie, a căzut fariseul din dreptate.

De trufia gândului fariseului și de numirea curăției, să fugim noi credincioșii, râvnind smereniei și gândului vameșului, celui bineprimit.

Cuvintele vameșului credincioșii să le grăim în sfânta Biserică: Dumnezeule, milostivește-Te, ca împreună cu el să aflăm iertare, scăpând de pierea fariseului celui mult lăudăros.

Binecuvântăm pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh, Dumnezeu.

Spre suspinul vameșului s-a uitat Dumnezeu, și pe el îndreptându-l, l-a arătat pildă tuturor; ca să se plece pururi cu suspinuri și cu lacrimi, cerând dezlegare păcatelor.

Și acum..., a Născătoarei:

Nu știu alt ajutor afară de tine, curată și cu totul fără de prihană. Pe tine te pun rugătoare, pe tine mijlocitoare către Cel ce S-a născut din tine; scapă-mă de toate cele ce mă întristează.

Cântarea a 9-a:

Irmos: Pe Dumnezeu a-L vedea...

Luând de la Hristos cale de înălțare smerenia, pilda mântuirii, să dorim obiceiul vameșului. Și lepădând departe înălțarea trufiei, cu minte smerită să facem pe Dumnezeu îndurător pentru noi.

Trufia sufletului să o lepădăm, să câștigăm cuget drept cu smerenie, să nu ne sârguim a ne îndreptăți pe noi înșine, să urâm deșarta mândrie, și ca vameșul să facem milostiv pe Dumnezeu.

Să aducem cu osârdie rugăciuni de umilință Ziditorului ca și vameșul; lepădându-ne de nerecunoscătoarele rugi ale fariseului, de glasurile cele cu laudă mare, care aduc defăimare împotriva aproapelui, ca să câștigăm pe Dumnezeu milostiv și lumină.

Cu multă adunare de păcate îngreindu-mă, am întrecut pe vameșul cu prisoseala răutății, și am câștigat și trufia cea lăudăroasă a fariseului, făcându-mă în totul pustiu de toate virtuțile. Doamne, fie-Ți milă de mine.

Învrednicește fericirii Tale pe cei ce sunt săraci cu duhul pentru Tine, că după învățătura poruncii Tale, aducem Ție duh zdrobit. Și primindu-l Mântuitorule, mântuiește pe cei ce-Ți slujesc Ție.

Slavă...,

Vameșul suindu-se la templu cu credință oarecând, și rugându-se lui Dumnezeu s-a îndreptat, căci cu suspinuri a venit și cu lacrimi și cu zdrobire de inimă, toată povara păcatelor a lepădat-o prin ispășire.

Și acum..., a Născătoarei:

Dă-ne nouă a te lăuda, a te mări și a te fericii după cuviință, celor ce te cinstim pe tine, Preacurată, și mărim nașterea ta, ceea ce ești singură binecuvântată. Că tu ești lauda creștinilor, și către Dumnezeu rugătoare bineprimită.

LUMINÂNDA

A Învierii din Octoih, Slavă..., a Triodului:

Podobie: Cu ucenicii să ne suim...

Să fugim de grăirea cea trufașă și înrăutățită a fariseului, și să ne învățăm smerenia vameșului cea preabună, ca să ne înălțăm, strigând către Dumnezeu, împreună cu acela: Milostivește-Te spre robii Tăi, Cel ce Te-ai născut din Fecioară, Hristoase Mântuitorule, și răbdând crucea de voie, ai ridicat lumea cu dumnezeiasca Ta putere.

Și acum..., a Născătoarei:

Făcătorul zidirii și Dumnezeuul tuturor a luat trup omenesc, Născătoare de Dumnezeu, din curatul tău pânțece, întru tot lăudată, și toată firea mea cea stricată a înnoit-o, lăsându-te după naștere iarăși ca și mai înainte de naștere. Pentru aceasta cu credință toți lăudându-te, strigăm: Bucură-te lauda lumii.

LA LAUDE

Se pun stihirile pe 8: 4 ale Învierii din Octoih și 4 ale Triodului, aceste idiomele:

Glasul 1:

Să nu ne rugăm ca fariseul, fraților; că cel ce se înalță pe sine, se va smeri. Să ne smerim înaintea lui Dumnezeu ca vameșul, prin postire, strigând: Dumnezeule, milostivește-Te spre noi păcătoșii.

Fariseul de slava deșartă fiind biruit, iar vameșul, cu pocăință plecându-se, au venit la Tine însuși, Stăpâne. Dar acela lăudându-se, s-a lipsit de bunătăți; iar acesta negrăind s-a învrednicit darurilor. Întru aceste suspinuri întărește-mă, Hristoase Dumnezeule, ca un iubitor de oameni.

Glasul al 3-lea:

Stih: *Scoală-Te, Doamne, Dumnezeul meu! Înalță mâna Ta! Nu uita pe săracii Tăi până în sfârșit! (Ps.9,32).*

Cunoscând suflete al meu osebirea vameșului și a fariseului, urăște glasul cel trufaș al aceluia, și dorește rugăciunea cea bună cu umilință a acestuia și strigă: Dumnezeule, milostivește-Te spre mine păcătosul și mă miluiește.

Stih: *Lăuda-Te-voi, Doamne, cu toată inima mea, spune-voi toate minunile Tale (Ps.137,1).*

Glasul fariseului cel mult lăudăros, credincioșii urându-l și râvnind rugăciunii vameșului, celei cu bună umilință, smerindu-ne pe noi înșine, să nu cugetăm cele trufașe; ci să strigăm cu umilință: Dumnezeule, milostivește-Te spre păcatele noastre.

Slavă..., glasul al 8-lea:

Pe fariseul ce se îndreptătea pe sine lăudându-și faptele, l-ai osândit, Doamne, și pe vameșul, ce s-a smerit și cu suspinuri a cerut iertare, l-ai

îndreptat. Că nu primești gândurile cele mărețe, și inimile cele zdrobite nu le defăimezi. Pentru aceasta și noi cu smerenie cădem înaintea Ta, Cel ce ai pățimit pentru noi: dă-ne iertare și mare milă.

Și acum... Prebinecuvântată ești...

Doxologia mare, ecteniile și apolisul. Apoi obișnuita Litie, în pridvor, la care se cântă: **Slavă..., Și acum...,** stihira Evangheliei de la Utrenie.

După apolisul Litiei se citește învățătura Cuviosului Teodor Studitul și se cântă troparul Cuviosului Teodor, glasul al 8-lea, fără al Născătoarei.

Îndreptătorule al Ortodoxiei, învățătorule al dreptei cinstiri de Dumnezeu și al curăției și luminătorule al lumii, podoaba călugărilor cea de Dumnezeu însuflată Teodore, înțelepte, cu învățăturile tale pe toți i-ai luminat. Alăută duhovnicească, roagă-te lui Hristos Dumnezeu ca să mântuiască sufletele noastre.

Ceasul întâi și apolisul deplin.

Se cuvine a ști: Că toate cele 11 stihiri ale Evangheliilor de la Utrenie, începând din această duminică până la Duminica Tuturor Sfinților, se cântă în pridvor, la Litiile Utreniilor, la **Slavă..., Și acum...**

Iarăși să se știe: Că din această duminică începem a citi în pridvor, după apolisul Litiei, învățătura Sfântului Părintelui nostru Teodor Studitul, pe care o citește egumenul, dacă este de față; iar de nu, o citește ecleziarhul. Frații stau, ascultând cu luare-aminte.

LA LITURGHE

Fericirile din Octoih pe 6, și din Triod, Cântarea a 6-a, pe 4. Prochimenul glasului de rând. Apostolul din Epistola către Timotei și Evanghelia de la Luca.

CHINONICUL

Lăudați pe Domnul din ceruri. Aliluia (Ps.148,1).

Iar de se întâmpla sărbătoarea Întâmpinării Domnului în Sâmbăta lăsatului sec de carne, slujba morților de seară și de dimineață se cântă la biserica cimitirului. Iar de nu este biserică la cimitir, atunci se cântă sâmbătă, înaintea Duminicii Fiului Risipitor; iar în Sâmbăta lăsatului sec de carne se cântă numai slujba Întâmpinării.